

Sygn. akt III KK 453/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Józef Szewczyk

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Włostowska

w sprawie M. K.

skazanego z art. 279 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 grudnia 2016 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego
od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w L.

z dnia 15 czerwca 2010 r., sygn. akt II K ...0/10,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w L. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w L. z dnia 15 czerwca 2010 r. (sygn. akt II K .../10) M. K. został uznany winnym czynu z art. 279 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę 12 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej i kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 24 godzin w stosunku miesięcznym. Wyrok ten uprawomocnił się bez zaskarżenia.

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację w trybie art. 521 k.p.k. wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, zarzucając przedmiotowemu rozstrzygnięciu rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 500 § 1 i 3 k.p.k., polegające na przyjęciu, że okoliczności przypisanego oskarżonemu czynu oraz jego wina nie budzą wątpliwości i w konsekwencji wydaniu wyroku nakazowego, podczas gdy w świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wina i okoliczności czynu zarzucanego oskarżonemu budziły poważne wątpliwości, co skutkować powinno skierowaniem sprawy do rozpoznania na rozprawie i wyjaśnieniem wszystkich istotnych dla merytorycznego rozstrzygnięcia okoliczności.

Podnosząc powyższy zarzut Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o:

- 1) dopuszczenie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy Sądu Rejonowego w L. (sygn. akt II K ../07) w postaci opinii sądowo - psychiatrycznej z dnia 27 września 2007 r. i wyroku z dnia 5 listopada 2007 r., oraz w aktach sprawy Sądu Rejonowego w K. VII Zamiejscowy Wydział Kamy (sygn. akt VII K ../13) w postaci opinii sądowo - psychiatrycznej z dnia 15 lipca 2013 r. oraz wyroku z dnia 9 grudnia 2013 r. na okoliczność występowania u oskarżonego organicznych zaburzeń osobowości, zespołu uzależnienia od alkoholu oraz ograniczenia w stopniu znacznym zdolności rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem;
- 2) uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w L. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest zasadna.

Z ugruntowanej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego w odniesieniu do art. 500 k.p.k. wynika, że rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie art. 500 § 3 k.p.k. polega na wydaniu wyroku nakazowego mimo rysujących się poważnych wątpliwości co do okoliczności czynu i winy oskarżonego (tak m.in. w postanowieniu z dnia 31 marca 2016 r., II KK 361/15). Zgodzić należy się z Rzecznikiem Praw Obywatelskim, że Sąd może wydać wyrok nakazowy, jeżeli nie zachodziły okoliczności, o których mowa w art. 79 § 1 k.p.k. (arg. a contrario art. 501 pkt 3 k.p.k.).

Ostatecznie należy stwierdzić, że postępowanie nakazowe przewidziane w rozdziale 53 k.p.k. dotyczy najbardziej oczywistych przypadków, gdzie materiał dowodowy istniejący w aktach sprawy jest tak jednoznaczny, że nie nasuwa żadnych istotnych wątpliwości, co do winy i okoliczności popełnienia zarzuczonego czynu.

W niniejszej sprawie materiał dowodowy powinien wzbudzić w sądzie *meriti* wątpliwości, co do zachodzenia przesłanek wydania wyroku nakazowego. Jak wskazuje Rzecznik Praw Obywatelskich w toku przesłuchania podejrzany wskazywał, że kilkakrotnie leczył się w szpitalu psychiatrycznym w K., oraz „u lekarza D. w I., od którego obecnie przyjmuję leki” (protokół przesłuchania podejrzanego k. 12 v, 13). W aktach sprawy zalega także również dokument w postaci informacji o osobie z Krajowego Rejestru Karnego z dnia 27 maja 2010 r., z którego wprost wynika, że był już karany z zastosowaniem art. 31 § 2 k.k. (k. 25a). Ponadto Prokurator zarządził dołączenie w poczet materiału dowodowego akt innej sprawy (Ds. 212/10), a mianowicie dokumentu w postaci opinii sądowno - psychiatrycznej dotyczącej M. K. podejrzanego o popełnienie czynu z art. 279 § 1 k.k. Z przedmiotowej opinii wynika, że oskarżony w marcu 2010 r. miał jednakowoż zachowaną zdolność do rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania postępowaniem (k. 16 - 17).

Słusznie podnosi Rzecznik Praw Obywatelskich powołując się na orzecznictwo, że do naruszenia przepisów art. 500 i n. k.p.k. dojść może wtedy, gdy sąd orzeka w postępowaniu nakazowym pomimo istnienia wątpliwości co do poczytalności oskarżonego, jak i wtedy, gdy wątpliwości takich nie podjął, ale w świetle materiałów zgromadzonych w aktach istniały obiektywne przesłanki do powstania takich wątpliwości, nakładające obowiązek ich wyjaśnienia (za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r. III KK 223/15). Wspomniana wyżej opinia psychiatryczna transponowana z innej sprawy nie powinna jednak przekreślać konieczności dokładniejszego zbadania przez przewodniczącego składu w trybie art. 366 § 1 k.p.k., czy wina sprawcy nie budzi wątpliwości. Zwłaszcza, że konglomerat informacji zgromadzonych w sprawie (pobyt w szpitalu psychiatrycznym, leczenie się u innego lekarza, a nade wszystko wyciąg z karty

karnej oskarżonego) jasno wskazywał na wysokie prawdopodobieństwo tego, że stan psychiczny sprawcy *tempore criminis* wymaga pełniejszej weryfikacji.

Powyższe uchybienie ma rażący charakter, bowiem doprowadziło do rozpoznania sprawy w postępowaniu nakazowym wbrew wyraźnemu zakazowi ustawowemu. Przekroczenie tego zakazu skutkowało następnie istotnym ograniczeniem prawa oskarżonego do obrony. Powzięcie wątpliwości co do poczytalności oskarżonego skutkowałyby obroną obligatoryjną, która zagwarantowałyby M. K. poszanowani jego konstytucyjnego prawa do obrony.

Co więcej, na co słusznie wskazuje Rzecznik Praw Obywatelskich, uprzednia karalność oskarżonego z zastosowaniem art. 31 § 2 k.k. powinna być znana Sądowi Rejonowemu w L. z urzędu (vide sprawy pod sygn. akt II K .../07 oraz sygn. VII K .../13).

Reasumując, w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w L. był zobligowany skierować sprawę na rozprawę, przeprowadzić postępowanie dowodowe i wyjaśnić wszystkie istotne dla merytorycznego rozstrzygnięcia okoliczności. Skorzystanie natomiast z trybu nakazowego, pomimo wynikających z materiału dowodowego wątpliwości co do winy oskarżonego, było działaniem sprzecznym z treścią art. 500 § 3 k.p.k.

Wobec powyższego należało podzielić zarzuty Rzecznika Praw Obywatelskich i orzec jak w sentencji. W ponownym postępowaniu Sąd rozpozna sprawę uwzględniając ograniczenia wynikające z treści art. 500 § 3 k.p.k.

kc